

MP-145

March-2019

B.A., Sem.-VI

CE-314 : Economics

(EA : Managerial Economics – 2)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) વિજ્ઞાપન અંદાજપત્ર એટલે શું ? વિજ્ઞાપન અંદાજપત્ર નક્કી કરવાની વિવિધ પદ્ધતિઓ સમજાવો. 14

અથવા

આધુનિક સમયમાં વિજ્ઞાપનનું મહત્ત્વ સમજાવી વિજ્ઞાપનની સામાજિક-આર્થિક અસરો ચર્ચો.

- (B) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : 4

(1) સામાન્ય રીતે વિજ્ઞાપન બજેટ _____ માટે તૈયાર કરવામાં આવે છે.

- (a) એક વર્ષ (b) બે વર્ષ
(c) ત્રણ વર્ષ (d) પાંચ વર્ષ

(2) હેતુ અને કામગીરીની પદ્ધતિ એ જાહેરાત અંદાજપત્રની એક વૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિ છે.

- (a) સાચું (b) ખોટું

(3) જાહેરાત અંદાજપત્ર નક્કી કરવાની વેચાણના નિશ્ચિત ટકાની પદ્ધતિમાં માત્ર વર્તમાન વેચાણને જ ધ્યાનમાં લઈ શકાય.

- (a) સાચું (b) ખોટું

(4) જાહેરાત ખર્ચ એટલે પ્રસિદ્ધિ ખર્ચ.

- (a) સાચું (b) ખોટું

2. (A) મૂડી બજેટની પે-બેક સમયની પદ્ધતિ અને વટાવયુક્ત રોકડ પ્રવાહની પદ્ધતિની સમજૂતી તેમના લાભો અને મર્યાદાઓ સહિત આપો. 14

અથવા

મૂડી પુરવઠાના આંતરિક અને બાહ્ય સ્ત્રોતો વિસ્તારથી સમજાવો.

- (B) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : 4

(1) કંપનીના મૂડી ખર્ચ કરતાં વધુ વળતર આપે તેવું રોકાણ થઈ શકે તેમ હોય ત્યાં સુધી નફાનું પુન:રોકાણ કરવું જોઈએ.

- (a) સાચું (b) ખોટું

(2) આંતરિક વળતરના દરની પદ્ધતિ એ વિવિધ મૂડીરોકાણ પ્રસ્તાવોના મૂલ્યાંકન અંગેની એક પદ્ધતિ છે.

- (a) સાચું (b) ખોટું

- (3) મૂડી બજેટની પે-બેક સમયની પદ્ધતિ ઘસારો અને કરવેરાને ધ્યાનમાં લે છે.
 (a) સાચું (b) ખોટું
- (4) નીચેનામાંથી મૂડી પુરવઠાનો આંતરિક સ્ત્રોત કયો છે ?
 (a) ડિબેન્ચર્સ
 (b) શેર્સ
 (c) ઘસારા ભંડોળ

3. (A) સમતટ વિશ્લેષણ આકૃતિ અને ઉદાહરણની મદદથી સમજાવો. તેની ઉપયોગિતા ચર્ચો. **14**

અથવા

સરેરાશ ખર્ચ અને સીમાંત ખર્ચના ખ્યાલો સમજાવી તે બંને વચ્ચેના સંબંધો ઉદાહરણ અને આકૃતિની મદદથી સમજાવો.

(B) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : **3**

- (1) અસ્થિર ખર્ચને _____ પણ કહેવાય.
 (a) પૂરક ખર્ચ (b) મુખ્ય ખર્ચ
- (2) ધારો કે કોઈ પેઢીનું સ્થિર ખર્ચ ₹ 4,000 છે, અસ્થિર ખર્ચ ₹ 300 છે અને વેચાણ કિંમત ₹ 400 છે. તો ફાળો કેટલો હશે ?
 (a) ₹ 100 (b) ₹ 3,600
 (c) ₹ 3,700 (d) ₹ 3,900
- (3) વૃદ્ધિ ખર્ચને પેઢીએ લીધેલા નિર્ણયને પરિણામે કુલ ખર્ચમાં થતાં ફેરફાર સાથે સંબંધ છે.
 (a) સાચું (b) ખોટું

4. (A) માલસામગ્રી (ઇન્વેન્ટરી) અંકુશ એટલે શું ? માલસામગ્રી અંકુશનું EOQ મોડેલ સમજાવો. **14**

અથવા

માલસામગ્રીનું વર્ગીકરણ, માલસામગ્રી રાખવાથી થતા લાભ અને માલસામગ્રી સાથે સંકળાયેલા ખર્ચો અંગે સમજૂતી આપો.

(B) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : **3**

- (1) ગ્રાહક પ્રતીક્ષા ખર્ચ દર્શાવતી રેખાનો ઢાળ કેવો હોય છે ?
 (a) ધન (b) ઋણ
- (2) ફર્સ્ટ-કમ-ફર્સ્ટને સેવા આપવી અથવા લાસ્ટ-કમ-ફર્સ્ટને સેવા આપવી એ _____ નું ઉદાહરણ છે.
 (a) ગતિશીલ લાઈન શિસ્ત (b) સ્થિર લાઈન શિસ્ત
- (3) માલસામગ્રી અંકુશની ABC પદ્ધતિમાં વસ્તુઓનું વર્ગીકરણ તેમના વાર્ષિક વપરાશ મૂલ્યના આધારે કરવામાં આવે છે.
 (a) સાચું (b) ખોટું

MP-145

March-2019

B.A., Sem.-VI

CE-314 : Economics

(EA : Managerial Economics – 2)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) What is advertisement budget ? Explain various methods which determine advertisement budget. 14

OR

Explain the importance of advertising in modern period and discuss socio-economic effects of advertising.

- (B) Select the correct option : 4

- (1) Generally advertisement budget is made for _____.
(a) one year (b) two years
(c) three years (d) five years
- (2) Objective and task method is a Scientific method of advertisement budget.
(a) True (b) False
- (3) In the method of fixed percentage of sales for determining advertisement budget, only present sales can be considered.
(a) True (b) False
- (4) Advertising cost means publicity cost.
(a) True (b) False

2. (A) Explain pay-back period method and discounted cash flow method of capital budget with their advantages and limitations. 14

OR

Explain in detail the internal and external sources of supply of capital.

- (B) Select the correct option : 4

- (1) Earnings can be retained so long as they can be invested at a return higher than the company's cost of capital.
(a) True (b) False
- (2) Internal rate of return method is the method of evaluation of various investment proposals.
(a) True (b) False

- (3) Pay-back period method of capital budget considers depreciation and taxes.
 (a) True (b) False
- (4) Which of the following is internal source of supply of capital ?
 (a) Debentures
 (b) Shares
 (c) Depreciation fund

3. (A) Explain break-even analysis with diagram and illustration. Discuss its usefulness. **14**

OR

Explain the concepts of average cost and marginal cost and discuss the relationship between them with the help of illustration and diagram.

(B) Select the correct option : **3**

- (1) Variable cost is also called ____.
 (a) Supplementary cost (b) Prime cost
- (2) Suppose a firm's fixed cost is ₹ 4,000, variable cost is ₹ 300 and selling price is ₹ 400. What will be the contribution ?
 (a) ₹ 100 (b) ₹ 3,600
 (c) ₹ 3,700 (d) ₹ 3,900
- (3) Incremental cost has relation with the change in total cost as a result of the decision taken by the firm.
 (a) True (b) False

4. (A) What is inventory control ? Explain EOQ model of inventory control. **14**

OR

Explain the classification of inventories, advantages of carrying inventory and relevant inventory costs.

(B) Select the correct option : **3**

- (1) What is the slope of curve showing the cost of waiting customers ?
 (a) Positive (b) Negative
- (2) First-come-first served or last-come-first served is an example of ____.
 (a) dynamic queue discipline (b) Static queue discipline
- (3) In ABC method of inventory control, the goods are classified on the basis of their annual consumption value.
 (a) True (b) False

MP-145

March-2019

B.A., Sem.-VI

**CE-314 : Economics
(Industrial Economics)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

1. (A) ગૃહ અને નાના ઉદ્યોગોનો અર્થ આપી ભારતીય અર્થતંત્રમાં નાના પાયાના ઉદ્યોગોનું મહત્ત્વ સમજાવો. 14

અથવા

ભારતના આર્થિક વિકાસમાં મોટા ઉદ્યોગોના જ્ઞાનનું મૂલ્યાંકન કરો.

- (B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો : 4

(1) નાના ઉદ્યોગો માટેની S.W.S નો અર્થ _____ છે.

- (a) સિંગલ વિન્ડો સ્કીમ
(b) સોશિયલ વેલફેર સ્કીમ
(c) સપ્લિમેન્ટરી વેલફેર સ્કીમ

(2) ઓક્ટોબર 2006માં નાના ઉદ્યોગ સાહસોની મૂડીરોકાણની મર્યાદા ₹ _____ કરવામાં આવી હતી.

- (a) 3 કરોડ (b) 4 કરોડ (c) 5 કરોડ

(3) 1991ની ઔદ્યોગિક નીતિમાં નાના ઉદ્યોગો માટે _____ વસ્તુઓનું ઉત્પાદન અનામત રાખવામાં આવ્યું.

- (a) 836 (b) 636 (c) 832

(4) “ગૃહઉદ્યોગો એટલે મુખ્યત્વે કુટુંબના સભ્યોના શ્રમથી ચલાવવામાં આવતો ઉદ્યોગ.” – આ વિધાન _____

- (a) ખોટું (b) સાચું (c) કોઈપણ નહિ

2. (A) ભારત સરકારની ‘1956’ ની ઔદ્યોગિક નીતિની સમીક્ષા કરો. 14

અથવા

ભારત સરકારની ‘1991’ ની ઔદ્યોગિક નીતિનું મૂલ્યાંકન કરો.

- (B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો : 4

(1) ભારતમાં પહેલી ઔદ્યોગિક નીતિ _____ વર્ષમાં જાહેર થઈ.

- (a) 1956 (b) 1948 (c) 1950

- (2) મોટા અને ચાવીરૂપ ઉદ્યોગોને _____ ઔદ્યોગિક નીતિમાં મહત્ત્વ આપવામાં આવ્યું.
 (a) 1950 (b) 1977 (c) 1956
- (3) ખાનગીક્ષેત્રે બિનકાર્યક્ષમ અને માંદા એકમોના પુનરુત્થાન માટે _____ સંસ્થા કામગીરી બજાવે છે.
 (a) MRTTP (b) FERA (c) BIFR
- (4) એમ.ઓ.યુ.નો _____ અર્થ થાય છે.
 (a) મોનોપોલી ઓફ યુનિટ
 (b) મેમોરેન્ડમ ઓફ અન્ડરસ્ટેન્ડીંગ
 (c) મેમોરેન્ડમ ઓફ યુટીલીટી
3. (A) છેલ્લા બે દાયકા દરમિયાન ભારતમાં થયેલ ઔદ્યોગિક વિકાસના વલણો તપાસો. 14
અથવા
 ભારતમાં ઔદ્યોગિક વિકાસ માટે ખાનગીકરણ અને વિકેન્દ્રીકરણની દલીલોની સમીક્ષા કરો.
- (B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો : 3
- (1) ભારતમાં બીજી પંચવર્ષીય યોજનાનો સમયગાળો _____ કહેવાય છે.
 (a) શ્વેતકાંતિ
 (b) હરિયાણી કાંતિ
 (c) ઔદ્યોગિક કાંતિ
- (2) 1991 પછીનો સમય ભારત માટે _____ સમય ગણાય છે.
 (a) આર્થિક સુધારા
 (b) ઔદ્યોગિક વિકાસ
 (c) કૃષિ વિકાસ
- (3) સરકાર જાહેરસાહસોના કેટલાંક શેરો ખાનગી ક્ષેત્રને આપે તો આ પ્રક્રિયાને _____ કહેવાય.
 (a) ઉદારીકરણ (b) વિનિવેશીકરણ (c) વૈશ્વિકીકરણ
4. (A) વૈયક્તિક માલિકીની પેઢી અને ભાગીદારી સ્વરૂપની પેઢીના લક્ષણો દર્શાવો. 14
અથવા
 પ્રો. બોમલનું વેચાણ આવક મહત્તમ કરનાર મોડલ સમજાવો.
- (B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો : 3
- (1) ભાગીદારી પેઢીનો ધારો _____ વર્ષથી લાગુ પડ્યો.
 (a) 1932 (b) 1922 (c) 1912
- (2) ખાનગી કંપનીમાં ઓછામાં ઓછા _____ સભ્યો હોઈ શકે.
 (a) ત્રણ (b) ચાર (c) બે
- (3) વિલિયમસનના મોડલમાં શેરહોલ્ડરોને સંતુષ્ટ રાખવા _____ નફો જરૂરી છે.
 (a) લઘુત્તમ (b) મહત્તમ (c) શૂન્ય

Seat No. : _____

MP-145

March-2019

B.A., Sem.-VI

CE-314 : Economics (Industrial Economics)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : Figures to the right indicate marks.

1. (A) Give the meaning of Cottage and Small Scale Industries & explain the importance of Small Scale Industries in economy of India. 14

OR

Evaluate the role of large Scale Industries in economic development of India.

- (B) Choose the correct option : 4

- (1) In the SSI units, the S.W.S stand for _____.
(a) Single Window Scheme
(b) Social Welfare Scheme
(c) Supplementary Welfare Scheme
- (2) In October 2006, the investment limit of Small Scale Industries was set to _____.
(a) 3 crore (b) 4 crore (c) 5 crore
- (3) _____ goods of production are reserve for SSI units in the Industrial Policy of 1991.
(a) 836 (b) 636 (c) 832
- (4) "Cottage industries means mainly run by collective labour of family members" – this statement is _____.
(a) False (b) True (c) None

2. (A) Evaluate the Industrial Policy of '1956' of Indian Government. 14

OR

Evaluate the Industrial Policy of '1991' of Indian Government.

- (B) Choose the correct option : 4

- (1) The first industrial policy in India was declared in _____ year.
(a) 1956 (b) 1948 (c) 1950
- (2) The large and key industries were prioritized in _____ industrial policy.
(a) 1950 (b) 1977 (c) 1956

- (3) _____ institution is working to re-establish inefficient and sick units in Private sector.
(a) MRTP (b) FERA (c) BIFR
- (4) M.O.U. stands for _____.
(a) Monopoly of Unit
(b) Memorandum of understanding
(c) Memorandum of utility

3. (A) Examine the trends of Industrial development in India in the last two decades. **14**

OR

Comment on the concepts of privatization and decentralization in the context of industrial development in India.

(B) Choose the correct option : **3**

- (1) The period of the Second Five Year Plan is known as _____.
(a) White Revolution
(b) Green Revolution
(c) Industrial Revolution
- (2) In India the period after 1991 was considered as the period of _____.
(a) Economic Reforms
(b) Industrial Development
(c) Agriculture Development
- (3) When the Government handover some shares of public sector enterprises to private sector, it is called the process of _____.
(a) Liberalization (b) Disinvestment (c) Globalization

4. (A) Mention the characteristics of Individual firm and Partnership firm. **14**

OR

Explain Prof. Baumol's Sales Revenue Maximising model.

(B) Choose the correct option : **3**

- (1) Law of partnership firm has been implemented from _____.
(a) 1932 (b) 1922 (c) 1912
- (2) Minimum members of Private Company are _____.
(a) Three (b) Four (c) Two
- (3) _____ Profit is necessary to satisfy the shareholders in the Williamson's model.
(a) Minimum (b) Maximum (c) Zero

MP-145

March-2019

B.A., Sem.-VI

**CE-314 : Economics
(EC : Entrepreneurial Economics)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

1. (A) ઉદ્યોગ સાહસિકની વ્યાખ્યા આપી તેની મુખ્ય કામગીરીની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

ઉદ્યોગ સાહસિકનો અર્થ આપી તેની લાક્ષણિકતાઓ ચર્ચો.

(B) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : 4

(1) ઉદ્યોગ સાહસિક શબ્દ ક્યાંથી ઉદ્ભવ્યો ?

(a) એન્ટ્રેપ્રેન્યોર (b) જોખમ (c) નવીનીકરણ

(2) નવી તકોનું સર્જન કોના દ્વારા કરવામાં આવે છે ?

(a) સંચાલક (b) મૂડીપતિ (c) ઉદ્યોગ સાહસિક

(3) ધંધાનું સંચાલન કરનાર વ્યક્તિ _____

(a) સંચાલક (b) મૂડીપતિ (c) ટેકનોક્રેટ

(4) નવપ્રવર્તનમાંથી ઉદ્ભવતો નફો _____ હોય છે.

(a) કામચલાઉ (b) કાયમી (c) થોડા સમય માટે

2. (A) પ્રો. નાઈટના જોખમ અને અનિશ્ચિતતાના સિદ્ધાંતનું મૂલ્યાંકન કરો. 14

અથવા

પ્રો. શુમ્પીટરના નવ-પ્રવર્તનના સિદ્ધાંતનું મૂલ્યાંકન કરો.

(B) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : 4

(1) ઉદ્યોગ સાહસિકતાને 'વિકાસના એન્જિન' તરીકે ઓળખાવનાર અર્થશાસ્ત્રી _____

(a) નાઈટ (b) પીટર ડ્રૂકર (c) શુમ્પીટર

(2) હાવે લેબિન્સ્ટીને કયો સિદ્ધાંત આપ્યો ?

(a) ક્ષ-કાર્યક્ષમતા (b) સામાજિક સિદ્ધાંત (c) મનોવૈજ્ઞાનિક સિદ્ધાંત

(3) જોખમો કેટલા સ્વરૂપના હોય છે ?

(a) બે (b) ત્રણ (c) ચાર

(4) કયા અર્થતંત્રમાં નવપ્રવર્તનના કાર્યને અવકાશ છે ?

(a) સ્થિર (b) ગતિશીલ (c) (a) અને (b) બંને

3. (A) સમતોલ પ્રાદેશિક વિકાસમાં ઉદ્યોગ સાહસિકના ક્ષણાની ચર્ચા કરો. 14
- અથવા**
- રોજગારીની તકોનું સર્જન કરવામાં ઉદ્યોગ સાહસિકનો ક્ષણો સમજાવો.
- (B) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : 3
- (1) આર્થિક વિકાસ એ એકમુખી પ્રક્રિયા છે ?
- (a) હા (b) ના (c) એકપણ નહિ
- (2) આર્થિક વિકાસ કેવું પરિવર્તન છે ?
- (a) ગુણાત્મક (b) પરિમાણાત્મક (c) (a) અને (b) બંને
- (3) આર્થિક વિકાસ એ વિકસિત દેશોની સમસ્યા છે.
- (a) હા (b) ના (c) વિકસતા દેશોની
4. (A) નાના અને મધ્યમ ઉદ્યોગોનું મહત્ત્વ ચર્ચો. 14
- અથવા**
- ઉદ્યોગોને ધિરાણ પુરૂ પાડતી વિવિધ નાણાકીય સંસ્થાઓની ચર્ચા કરો.
- (B) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : 3
- (1) ગુજરાત રાજ્યની નાણાકીય નિગમની મુખ્ય ઓફિસ ક્યાં આવેલી છે ?
- (a) અમદાવાદ (b) બરોડા (c) સુરત
- (2) નાબાર્ડની સ્થાપના ક્યારે થઈ ?
- (a) 1982 (b) 1975 (c) 1985
- (3) EDI – ‘ઉદ્યોગ સાહસિકતા વિકાસ સંસ્થા’ ગુજરાતના કયા જિલ્લામાં આવેલી છે ?
- (a) ગાંધીનગર (b) રાજકોટ (c) સુરત

Seat No. : _____

MP-145

March-2019

B.A., Sem.-VI

CE-314 : Economics (EC : Entrepreneurial Economics)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : Figures to the right indicate marks.

1. (A) Give the definition of Entrepreneur and discuss the main functions. **14**
- OR**
- Give the meaning of entrepreneur and its characteristic.
- (B) Choose the correct option. **4**
- (1) How the word 'Entrepreneurship' came into Existence ?
(a) Entrepreneur (b) Risk (c) Innovation
- (2) Who generates new opportunities ?
(a) Manager (b) Capitalist (c) Entrepreneur
- (3) Person Managing in a business _____
(a) Manager (b) Capitalist (c) Technocrat
- (4) The profit is _____, generated from innovation.
(a) temporary (b) permanent (c) for short time
2. (A) Evaluate the entrepreneurship on risk and uncertainty theory of Pr. Knight. **14**
- OR**
- Evaluate the innovation theory of Pr. Schumpeter.
- (B) Choose the correct option : **4**
- (1) Which economist said-an entrepreneur is 'an Engine of development'
(a) Knight (b) Peter Drucker (c) Schumpeter
- (2) Which theory given by Harvey-Leibenstein ?
(a) X-efficiency (b) Social theory (c) Psychological theory
- (3) How many types of risk are there ?
(a) Two (b) Three (c) Four
- (4) In which Economy, there is a scope of innovation ?
(a) Static (b) Dynamic (c) Both (a) and (b)

3. (A) Discuss the role of Entrepreneurs in Equal Regional Development. 14

OR

Explain the role of Entrepreneurs in the generation of employment opportunities.

- (B) Choose the correct option. 3

- (1) Is economic development single side process ?
(a) Yes (b) No (c) None of these
- (2) Which types of change is Economic development ?
(a) Qualitative (b) Quantitative (c) Both (a) and (b)
- (3) Is an Economic development a Problem of developed countries ?
(a) Yes (b) No (c) Developing countries

4. (A) Discuss the importance of small and cottage industries. 14

OR

Discuss various financial institutions giving finance to industries.

- (B) Choose the correct option : 3

- (1) Where is the main office of Gujarat State Finance Corporation ?
(a) Ahmedabad (b) Baroda (c) Surat
- (2) When NABARD was established ?
(a) 1982 (b) 1975 (c) 1985
- (3) In which district of Gujarat EDI is situated ?
(a) Gandhinagar (b) Rajkot (c) Surat
-